

Περὶ τῆς κοινωνίας τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ἰδίου.

Εἶδους δὲ καὶ ἰδίου κοινὸν τὸ ἀλλήλων ἀντικατηγορεῖσθαι· εἰ γὰρ ἄνθρωπος, γελαστικόν, καὶ εἰ γελαστικόν, ἄνθρωπος· τὸ γελαστικὸν δὲ ὅτι κατὰ τὸ πεφυκέναι γελᾶν ληπτέον, πολλάκις εἴρηται· ἐπίσης τε γὰρ ἔστι³⁴ τὰ εἶδη τοῖς μετέχουσι καὶ τὰ ἴδια ὧν ἔστιν ἴδια. 12 15

Περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ἰδίου.

Διαφέρει δὲ τὸ εἶδος τοῦ ἰδίου, ὅτι τὸ μὲν εἶδος δύναται ἄλλων γένος εἶναι, τὸ δὲ ἴδιον εἶναι ἄλλων ἴδιον ἀδύνατον. καὶ τὸ μὲν εἶδος προϋφέστηκεν τοῦ ἰδίου, τὸ δὲ ἴδιον ἐπιγίνεται τῷ εἶδει· δεῖ γὰρ ἄνθρωπον εἶναι, ἵνα καὶ γελαστικὸν ᾖ. ἔτι τὸ μὲν εἶδος αἰεὶ ἐνεργεῖα πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ἴδιον ποτε καὶ δυνάμει ἄνθρωπος μὲν γὰρ αἰεὶ ἐνεργεῖα ὁ Σωκράτης ἔστιν, γελᾷ δὲ οὐκ αἰεὶ, καίπερ αἰεὶ πεφυκὸς εἶναι γελαστικός. ἔτι ὧν οἱ ὅροι διάφοροι, καὶ αὐτὰ διάφορά ἐστιν· ἔστιν δὲ εἶδους μὲν τὸ ὑπὸ τὸ γένος εἶναι καὶ τὸ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορούμενον εἶναι καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἰδίου δὲ τὸ μόνῳ καὶ αἰεὶ καὶ παντὶ προσεῖναι. 17 20 (21)

Περὶ τῆς κοινωνίας τοῦ εἶδους καὶ τοῦ συμβεβηκότος.

Εἶδους δὲ καὶ συμβεβηκότος κοινὸν μὲν τὸ ἐπὶ πολλῶν κατηγορεῖσθαι, σπάνιοι δὲ αἱ ἄλλαι κοινότητες διὰ τὸ πλείστον ἀλλήλων διεστάναι τό τε συμβεβηκὸς καὶ τὸ ᾧ συμβέβηκεν. 5

Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν αὐτῶν.

Ἴδια δὲ ἐκατέρου, τοῦ μὲν εἶδους τὸ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖσθαι ὧν ἔστιν εἶδος, τοῦ δὲ συμβεβηκότος τὸ ἐν τῷ ποῖον ἢ πῶς ἔχον. καὶ τὸ ἐκάστην οὐσίαν ἐνὸς μὲν εἶδους μετέχειν, συμβεβηκότων δὲ πλείονων, τῶν τε χωριστῶν καὶ τῶν ἀχωρίστων. καὶ τὰ μὲν εἶδη προεπινοεῖται τῶν συμβεβηκότων, κὰν ἀχώριστα ᾖ (δεῖ γὰρ εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἵνα ἐκεῖνον τι συμβῇ· τὰ δὲ συμβεβηκότα ὑστερογενῆ πέφυκεν καὶ ἐπεισοδιώδη τὴν φύσιν ἔχει. καὶ τοῦ μὲν εἶδους ἡ μετοχὴ ἐπίσης, τοῦ δὲ συμβεβηκότος, κὰν ἀχώριστον ᾖ, οὐκ ἐπίσης· καὶ γὰρ Αἰθίοψ Αἰθίοπος ἔχει ἂν τὴν χροιάν ἢ ἀνεμμένην ἢ ἐπιτεταμένην κατὰ μελανίαν. 10 15

Λεῖπεται δὲ περὶ ἰδίου καὶ συμβεβηκότος εἰπεῖν· πῆ γὰρ τὸ ἴδιον τοῦ τε εἶδους καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ γένους διενήνοχεν, εἴρηται.

³⁴ κοινὸν δὲ καὶ τὸ ἐπίσης· ἐπίσης τε γὰρ πάρεστι

Για τα κοινά του είδους και του ιδίου

Κοινό στο είδος και το ίδιον είναι το να κατηγορούνται αντιστρόφως το ένα στο άλλο· γιατί αν κάτι είναι άνθρωπος, είναι ικανό να γελά, και αν κάτι είναι ικανό να γελά, είναι άνθρωπος· και πρέπει να θεωρούμε ότι το ικανός να γελά [σημαίνει ότι] είναι στη φύση του να γελά –[κάτι που] έχουμε αναφέρει πολλές φορές. [Επιπλέον, είναι κοινό και το ότι] παρίστανται στον ίδιο βαθμό και τα είδη σε όσα μετέχουν [σε αυτά] και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε όσα είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Για τις διαφορές του είδους και του ιδιαίτερου χαρακτηριστικού

Το είδος διακρίνεται από το ίδιον, επειδή το είδος δύναται να είναι γένος άλλων, αλλά το ίδιον δεν δύναται να είναι ίδιον άλλων. Και το είδος υπάρχει πριν από το ίδιον, ενώ το ίδιον υπάρχει μετά το είδος· γιατί πρέπει να υπάρχει ο άνθρωπος, για να υπάρχει και το ικανό να γελά. Ακόμη, ενώ το είδος είναι πάντα ενεργεία παρόν στο υποκείμενο, το ίδιον [είναι παρόν] κάποιες φορές και ως δυνατότητα· γιατί ο Σωκράτης είναι πάντα ενεργεία άνθρωπος, αλλά δεν γελά πάντα, παρότι είναι πάντα από τη φύση του ικανός να γελά. Επιπλέον, όσα έχουν διαφορετικό ορισμό είναι και αυτά διαφορετικά: [και ορισμός] του είδους είναι το «να βρίσκεται κάτω από το γένος» και το «αυτό που κατηγορείται σε περισσότερα του ενός και διαφέρουν ως προς τον αριθμό ως απάντηση στην ερώτηση *τι είναι;*» και άλλα τέτοια, ενώ του ιδίου το «να παρίσταται ‘μόνο σε ένα’ και ‘πάντα’ και ‘σε όλα’».

Για τα κοινά του είδους και τους συμβεβηκτός

Κοινό στο είδος και το συμβεβηκός είναι το «να κατηγορούνται σε πολλά». Είναι όμως ελάχιστα τα άλλα κοινά τους, καθώς και το συμβεβηκός και αυτό στο οποίο συνέβη είναι όσο το δυνατόν πιο μακριά το ένα από το άλλο.

Για τις διαφορές τους

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε κάθε ένα τα εξής: του είδους το «να κατηγορείται στο ως απάντηση στην ερώτηση *τι είναι;*» σε αυτά των οποίων είναι είδος, ενώ του συμβεβηκτός το «να κατηγορείται ως απάντηση στην ερώτηση *τι λογής είναι; ή σε τι κατάσταση βρίσκεται;*». Επίσης, το ότι κάθε ατομική ουσία μετέχει σε ένα [μόνο] είδος, αλλά σε περισσότερα του ενός συμβεβηκτότα -και χωριστά και αχώριστα. Και τα είδη τα συλλαμβάνουμε νοητικά πριν από τα συμβεβηκτότα, ακόμη και αν είναι αχώριστα (γιατί πρέπει να υπάρχει το υποκείμενο, προκειμένου να του συμβεί κάτι)· ενώ τα συμβεβηκτότα είναι από τη φύση τους μεταγενέστερα και έχουν παροδική φύση. Και η μετοχή του είδους [σε όσα μετέχει] γίνεται στον ίδιο βαθμό, ενώ του συμβεβηκτός όχι στον ίδιο βαθμό, ακόμη και αν είναι αχώριστο· γιατί και [ένας] Αιθίοπας [σε σχέση με άλλον] Αιθίοπα μπορεί να έχει το χρώμα ή αμυδρότερο ή εντονότερο όσον αφορά τη μελανότητα.

Μένει, βέβαια, να πούμε για το ίδιον και το συμβεβηκός· γιατί πώς διακρίνεται το ίδιον και απ’ το είδος και απ’ τη διαφορά και απ’ το γένος, έχει ειπωθεί.

Περὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἴδιου καὶ τοῦ ἀχώριστου συμβεβηκότος.

Κοινὸν δὴ τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ ἀχώριστῳ συμβεβηκότι τὸ ἄνευ αὐτῶν 21
μὴ ὑποστῆναι ἐκεῖνα, ἐφ' ὧν θεωρεῖται· ὡς γὰρ ἄνευ τοῦ γελαστικοῦ οὐχ
ὑφίσταται ἄνθρωπος, οὕτως οὐδὲ ἄνευ τοῦ μέλανος ὑποσταίη ἂν Αἰθίοψι. (22)
καὶ ὡσπερ παντὶ καὶ ἀεὶ πάρεστι τὸ ἴδιον, οὕτως καὶ τὸ ἀχώριστον συμ-
βεβηκός.

Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν αὐτῶν.

Διενήνοχεν δὲ ὅτι τὸ μὲν ἴδιον μόνῳ ἐνὶ εἴδει πάρεστιν ὡς τὸ γελα- 5
στικὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀχώριστον συμβεβηκὸς οἶον τὸ μέλαν οὐκ Αἰθίοπι
μόνον ἀλλὰ καὶ κόρακι πρόσεστι καὶ ἄνθρακι καὶ ἐβένῳ καὶ ἄλλοις τισίν.
διὸ τὸ μὲν ἴδιον ἀντικατηγορεῖται οὐ ἔστιν ἴδιον καὶ ἔστιν ἐπίσης, τὸ δὲ
ἀχώριστον συμβεβηκὸς οὐκ ἀντικατηγορεῖται. καὶ τῶν μὲν ἰδίων ἐπίσης
ἢ μετοχή, τῶν δὲ συμβεβηκότων ἢ μὲν μᾶλλον ἢ δὲ ἦττον. 10

Εἰσὶν μὲν οὖν καὶ ἄλλαι κοινότητές τε καὶ ιδιότητες τῶν εἰρημένων,
ἀλλ' ἐξαρκούσι καὶ αὐταὶ εἰς διάκρισίν τε αὐτῶν καὶ τῆς κοινωνίας πα-
ράστασι.

Για τα κοινά του ίδιου και του αχώριστου συμβεβηκός

Κοινό στο ίδιο και το αχώριστο συμβεβηκός είναι το να μην υφίστανται χωρίς αυτά εκείνα πάνω στα οποία παρατηρούνται· γιατί όπως χωρίς το ικανός να γελά δεν υφίσταται ο άνθρωπος, έτσι και χωρίς το μαύρο δεν θα μπορούσε να υφίσταται ο Αιθίοπας. Και όπως ακριβώς «σε όλα» και «πάντοτε» παρίσταται το ίδιο, έτσι συμβαίνει και με το αχώριστο συμβεβηκός.

Για τις διαφορές τους

Διακρίνονται, επειδή το ίδιο είναι παρόν μόνο σε ένα είδος, όπως το ικανός να γελά στον άνθρωπο, ενώ το αχώριστο συμβεβηκός, όπως το μαύρο, δεν είναι παρόν μόνο στον Αιθίοπα, αλλά και στο κοράκι και στον άνθρακα και στον έβενο και σε κάποια άλλα. Γιατί το ίδιο κατηγορείται αντιστρόφως σε αυτό του οποίου είναι ίδιο και υπάρχει στον ίδιο βαθμό, ενώ το αχώριστο συμβεβηκός δεν κατηγορείται αντιστρόφως. Και στα ίδια η μετοχή είναι στον ίδιο βαθμό, ενώ στα συμβεβηκώτα είναι άλλοτε περισσότερο και σε άλλοτε λιγότερο.

Υπάρχουν, λοιπόν, και άλλα κοινά και ιδιαιτερότητες από όσα ειπώθηκαν, αλλά και αυτά αρκούν και για τη διάκρισή τους και για την παρουσίαση των κοινών τους.